

Proiect

LEGE

pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Legea nr. 12/2024 privind fondul național al culturii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 70-72, art. 96), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (2), cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „, , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”.

2. Articolul 2 se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) susținerea protejării și valorificării monumentelor – sprijin financiar pentru identificarea, cercetarea, documentarea, inventarierea, clasarea, evidența, digitalizarea, popularizarea, stabilirea zonei de protecție, prevenirea distrugerii sau mutilării, proiectarea și intervenția la monumente, punerea în valoare a monumentelor împreună cu mediul istorico-arhitectural și istorico-urbanistic al acestora”.

3. Articolul 3:

3.1. la noțiunea „echitate”, cuvintele „organizație de cultură să beneficieze de” se substituie cu cuvântul „beneficiar să aibă”;

3.2. la noțiunea „libera concurență”:

cuvintele „organizație de cultură” se substituie cu cuvântul „beneficiar”;

cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „, , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”;

3.3. la noțiunile „transparență” și „anualitate”, cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „, , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”;

4. La art.4:

4.1. noțiunea „beneficiar” va avea următorul cuprins:

„beneficiar – organizație de cultură, om de creație, persoană fizică sau persoană juridică proprietar, administrator sau gestionar al monumentului sau al bunului imobil amplasat pe terenul monumentului - sit sau pe terenul monumentului-ansamblu, cărora li se acordă, în condițiile legii, finanțare pentru proiectele culturale și editoriale și pentru proiectele de protejare și valorificare a monumentelor”.

4.2 la noțiunea „finanțare”, cuvintele „și editoriale ale beneficiarilor” se substituie cu textul „, , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”.

5. La articolul 5:

5.1. la alineatul (1), cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „, , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”.

5.2. la alineatul (3) lit. b) după cuvintele „veniturile colectate” se completează cu textul „inclusiv plățile achitate cu titlu de reparare a prejudiciului cauzat valorilor și bunurilor culturale;”.

6. La articolul 6, alineatul (1):

6.1. cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „ , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”;

6.2. se completează cu literele g) - i) cu următorul cuprins:

„g) programe de susținere pentru elaborarea studiilor de fezabilitate și pentru proiectarea intervențiilor la monumente;

h) programe de susținere pentru intervenții la monumente;

i) programe de susținere pentru identificarea, cercetarea, documentarea, inventarierea, stabilirea zonei de protecție, prevenirea distrugerii sau mutilării, digitalizarea și promovarea monumentelor.”.

7. La articolul 7, alineatul (4):

7.1. la litera a) și litera c), cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „ , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”;

7.2. la litera b), cuvintele „a organizațiilor de cultură” se exclud;

7.3. la litera f) și h), după cuvintele „din domeniul cultural” se completează cu textul „ , al patrimoniului cultural”.

8. Articolul 8:

8.1. la alineatul (2), cifra „7” se substituie cu cifra „9”;

8.2. alineatul (3):

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) Institutul Patrimoniului Cultural – 1 membru;”

la litera d), cifra „2” se substituie cu cifra „3”;

9. Articolul 9:

9.1. la alineatul (1), cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „ , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”;

9.2. la alineatul (2), cuvintele „și editoriale ale beneficiarilor” se substituie cu textul „ , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor”;

10. Articolul 10, alineatul (3) cuvintele „și editoriale” se substituie cu textul „ , editoriale și de protejare și valorificare a monumentelor.

Art. II. Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova:

a) va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege;

b) va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege pentru Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii a fost elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii este elaborat în temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.
Regimul juridic al monumentelor este reglementat de Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (care conține reglementări generale pentru toate categoriile de monumente și, în special, pentru monumentele de tip istoric), Legea nr. 218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic (care conține reglementări pentru monumente de tip arheologic) și Legea nr. 192/2011 monumentelor de for public (care conține reglementări pentru monumentele de for public). Cele 3 categorii de monumente sunt părți componente ale patrimoniului cultural, care, la rândul său, face parte din domeniul mare „cultura”. Domeniul „cultura” își are materia juridică de bază în Legea nr. 413/1999 culturii. Menționăm că asigurarea unei protecții și valorificări eficiente a patrimoniului cultural constituie o preocupare esențială a statului. Alocarea mijloacelor financiare insuficiente de la bugetul de stat pentru asigurarea protejării și valorificării patrimoniului cultural constituie o problemă de bază care pune în pericol integritatea patrimoniului actual. Lista monumentelor istorice (de tip arhitectural) de importanță națională este prevăzută în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993 (aproximativ 1.800 monumente). Lista monumentelor de for public de importanță națională este prevăzută în Registrul național al monumentelor de for public, aprobat prin Legea nr. 148/2018 privind aprobarea Registrului național al monumentelor de for public (112 monumente). Lista monumentelor arheologice, de importanță națională, este prevăzută în Registrul arheologic național, aprobat prin Legea nr.144/2024 (11.156 monumente). Pe lângă monumentele de importanță națională, mai există monumente istorice sau de for public de importanță locală, aprobate prin deciziile consiliilor locale (exp. în mun. Chișinău, Registrul monumentelor istorice de categorie locală cuprinde aproximativ 400 monumente de importanță locală). Accentuăm că aceste monumente se află atât în proprietate publică a statului, a autorităților publice locale, cât și în proprietate privată. Indiferent de tipul de proprietate, monumentele reprezintă o valoare inestimabilă pentru societate, iar protejarea monumentelor, reprezintă o activitate de interes public. Situația patrimoniului cultural din Republica Moldova este alarmantă, cu monumente istorice aflate într-o stare avansată de degradare. Aceste bunuri reprezintă nu doar identitatea națională, ci și cultura locală, iar lipsa fondurilor limitează capacitatea Ministerului Culturii de a interveni. Riscul de dispariție a acestor monumente devine iminent, ceea ce impune o acțiune urgentă. Republica Moldova se află într-o etapă de preaderare în procesul de integrare europeană. În anul 2022, Republica Moldova a obținut statutul de candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană, ceea ce marchează un pas important în direcția integrării europene. Republica Moldova poate beneficia de asistență financiară din partea UE prin programele de preaderare, dar acest lucru este condiționat de respectarea anumitor standarde și angajamente. Experiența României în asimilarea fondurilor europene pentru

restaurarea bunurilor imobile cu statut de monument a fost variată atât cu progrese, cât și cu provocări.

Concomitent, lipsa documentației tehnico-economice complete și bine întocmite a fost o problemă semnificativă în procesul de accesare a fondurilor europene pentru restaurarea bunurilor imobile cu statut de monument. Proiectele trebuie să fie susținute de studii de fezabilitate, analize de costuri și planuri detaliate de implementare. Abordarea acestei probleme este esențială pentru a asigura succesul viitoarelor proiecte de restaurare.

Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor prevede posibilitatea acumulării unor resurse suplimentare pentru protejarea și valorificarea monumentelor.

Conform art. 35 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, *„Finanțarea activității privind evidența, studierea, punerea în valoare, salvarea, protejarea, conservarea și restaurarea monumentelor se asigură de la bugetul de stat prin Ministerul Culturii, de la bugetele locale, din contul plăților pentru arendă, inclusiv din chiria pentru terenul din zonele de protecție ale monumentelor, din defalcările din beneficiul de pe turism, din venitul întreprinderilor, care stingheresc ocrotirea monumentelor, din beneficiul organelor asigurării de stat, în conformitate cu acordurile încheiate, din veniturile și donațiile organizațiilor care, pe baza statutului lor, ocrotesc monumentele, din fondurile și donațiile unor persoane fizice și juridice, precum și din alte surse legale”*.

Potrivit art.36 al aceleiași Legi, *„În sprijinirea activității orientate spre evidența, studierea, punerea în valoare, salvarea, protejarea, conservarea și restaurarea monumentelor se permite editarea cărților poștale, calendarelor, timbrelor, organizarea turismului. Veniturile provenite din aceste activități se depun pe conturile speciale ale Guvernului, ale organelor de autoadministrare locală și, după caz, pe conturile pentru ocrotirea monumentelor ale asociațiilor obștești”*.

Reieșind din imperfecțiunile prevederilor referitoare la finanțarea activităților de punere în valoare a monumentelor, precum și din situația precară în care se află sistemul monumentelor din Republica Moldova, se impune necesitatea intervenirii urgente în cadrul normativ, pentru a oferi proprietarilor de monumente (în special proprietarilor privați și autorităților publice locale) posibilitatea de a obține sprijin financiar (prin cofinanțare) din Fondul național al culturii, în vederea elaborării proiectelor de intervenție și efectuării lucrărilor de restaurare, reabilitare, reparație sau conservare a acestora.

La momentul actual, Legea nr.12/2024 privind Fondul național al culturii nu prevede posibilitatea finanțării din Fondul național al culturii a proiectelor de protejare și valorificare a monumentelor.

În acest sens, prin actualul proiect de Lege se urmărește diversificarea programelor care pot fi finanțate prin Fondul național al culturii precum și lărgirea cercului de subiecți care pot participa la concursurile de finanțare din contul acestui Fond.

Se propune ca beneficiari ai Fondului național al culturii să fie:

- organizațiile de cultură sau oamenii de creație pentru **proiecte culturale și pentru proiecte editorial;** precum și

- persoanele fizice sau persoanele juridice care dețin în proprietate, administrează sau gestionează monumente (monumente singulare/ individuale) sau bunuri imobile amplasate pe terenurile monumentelor-sit și pe terenurile monumentelor-ansamblu, pentru **proiecte de protejare și valorificare a monumentelor.**

Diversificarea programelor care pot fi finanțate prin Fondul național al culturii a generat și necesitatea măririi componenței Consiliului instituției de implementare, prin adăugarea a 2 membri:

- 1 membru din partea Institutului Patrimoniului Cultural și

- 1 membru din partea asociației profesionale din domeniul monumentelor.

La fel, prin proiectul de Lege se urmărește suplimentarea surselor din care se formează Fondul național al culturii, precum plățile achitate cu titlu de reparație a prejudiciului cauzat valorilor și bunurilor culturale.

Reglementarea programelor de valorificare a monumentelor, prin intermediul Fondului național al culturii, corespunde Obiectivului nr. 4 din Strategia Națională de

Dezvoltare Moldova Europeană 2030, precum și Obiectivului general nr.4 din Planul Național de Dezvoltare 2024-2026.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Potrivit proiectului, se propun modificări la Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii, după cum urmează:

1. la articolul 1 alineatul (1) se propun modificări în vederea includerii în obiectul de reglementare a acestei legi și a proiectelor de protejare și valorificare a monumentelor.

2. la articolul 2 se propun modificări prin completarea încă cu un scop pe care îl urmărește Legea nr.12/2024 privind Fondul național al culturii (scopul de a proteja și de a valorifica monumentele).

3. la articolul 3 se propune modificarea cuvintelor din cuprinsul unor noțiuni în vederea precizării referinței acestora și asupra proiectele de protejare și valorificare a monumentelor.

4. la articolul 4 se propun modificări prin lărgirea sensului noțiunii „beneficiar”.

5. la articolul 5 se propun modificări prin precizarea la alineatul (3) a faptului că în veniturile colectate se includ și plățile achitate cu titlu de reparare a prejudiciului în cazul atentării la patrimoniu cultural.

6. la articolul 6 se propune completarea alineatului (1) cu încă 3 categorii de programe pentru care sunt destinate mijloacele Fondului național al culturii.

7. la articolul 7, articolul 9 și articolul 10 se propune precizarea aplicabilității acestor articole și pentru proiectele de protejare și valorificare a monumentelor.

8. La articolul 8 se propune completarea componenței Consiliului instituției de implementare cu 2 membri, 1 reprezentant al Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural și 1 reprezentant al asociației profesionale în domeniul protejării monumentelor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va implica desemnarea unui reprezentant al Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural în componența Consiliului instituției de implementare.

Alt impact asupra sectorului public nu a fost identificat.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru implementarea proiectului de Lege nu sunt necesare mijloace financiare suplimentare de la bugetul public național.

În vederea susținerii Fondului național al culturii, pentru anul 2025 de la bugetul de stat au fost alocate 31,0 milioane de lei la programul 8502.

Prin aplicarea principiului de cofinanțare, prin intermediul fondului se planifică oferirea sprijinului financiar pentru:

a) elaborarea proiectelor de intervenție la monumente și în zonele lor de protecție, în limitele a 30-80% din costul proiectului;

b) efectuarea intervențiilor la monumente și în zonele lor de protecție, în limitele a 20-50% din volumul investițiilor;

c) efectuarea lucrărilor de identificare, cercetare, documentare, inventariere, stabilire a zonei de protecție, prevenire a distrugerii sau mutilării, digitalizare și promovare a monumentelor, în limitele a 30-80% din costul lucrărilor respective.

În plus, prin Fondul național al culturii se poate asigura finanțarea/co-finanțarea următoarelor servicii și lucrări:

a) documentații tehnico-economice și lucrări de intervenție în primă urgență pentru monumente istorice de categoria națională care prezintă pericol public sau care sunt în situația de a suferi pierderi majore/irreversibile de substanță istorică;

b) documentații tehnico-economice și lucrări de intervenție pentru restaurarea fațadelor monumentelor istorice;

c) lucrări de conservare, consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice pentru obiectivele care au documentații tehnico-economice avizate de Ministerul Culturii și pentru care au fost emise autorizații de construire;
d) asistență tehnică de specialitate (studiu de fezabilitate, studii istorico-arhitecturale și istorico-urbanistice, ghiduri, metodologii, instrucțiuni de specialitate ș.a.);
e) documentare și inventariere pentru monumentele istorice incluse în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993. (acțiune impusă și de Curtea de Conturi).
Contribuția statului pentru fiecare categorie de program de finanțare se va stabili prin Hotărâre de Guvern, în funcție de gradul de importanță a intervenției sau a lucrărilor de identificare, cercetare, documentare, inventariere, etc asupra monumentelor precum și în funcție de valoarea proiectului, intervenției sau a lucrărilor de identificare, cercetare, documentare, inventariere, etc.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Finanțarea, prin Fondul național al culturii, a proiectelor de protejare și valorificare a patrimoniului cultural va contribui la acumularea beneficiilor pentru sectorul privat în condițiile în care entitățile din sectorul privat vor avea acces la mijloacele Fondului național al culturii în vederea implementării proiectelor de valorificare a monumentelor.
4.4. Impactul social
Finanțarea, prin Fondul național al culturii, a proiectelor de protejare și valorificare a patrimoniului cultural va contribui la acumularea beneficiilor pentru societate în condițiile în care se va lărgi cercul de subiecți (persoane fizice) care vor putea beneficia de mijloacele Fondului național al culturii.
Astfel, vor fi eligibile pentru obținerea finanțării proiectelor de protejare și valorificare a patrimoniului cultural din mijloacele Fondului național al culturii și persoana fizică sau persoana juridică proprietar, administrator sau gestionar al monumentului sau al bunului imobil amplasat pe terenul monumentului-sit sau pe terenul monumentului-ansamblu.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Finanțarea, prin Fondul național al culturii, a proiectelor de protejare și valorificare a patrimoniului cultural va contribui la acumularea beneficiilor pentru mediul înconjurător în condițiile în care monumentele sunt părți componente ale mediului înconjurător.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului de lege a fost plasat pe pagina web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12891).
Anunțul privind inițierea procedurii de consultare publică a proiectului de lege a fost plasat pe pagina web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-

consultare-publica-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr122024-privind-fondul-national-al-culturii/13861).

Proiectul a fost avizat de Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Recomandările și obiecțiile participanților la procedura de avizare, precum și argumentele Ministerului Culturii pe marginea acestora, au fost expuse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice la Ministerul Justiției și expertizei anticorupție la Centrul Național Anticorupție.

Constatările, concluziile și recomandările expertizelor, precum și argumentele Ministerului Culturii pe marginea acestora, au fost expuse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru implementarea proiectului de Lege va fi necesar de modificat Hotărârea Guvernului nr. 537 din 24 iulie 2024 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii.

Totodată, va fi necesar de aprobat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la desfășurarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și selectarea proiectelor și programelor de susținere pentru:

1. elaborarea studiilor de fezabilitate și pentru proiectarea intervențiilor la monumente;
2. intervenții la monumente;
3. identificarea, cercetarea, documentarea, inventarierea, stabilirea zonei de protecție, prevenirea distrugerii sau mutilării, digitalizarea și promovarea monumentelor.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ nu sunt necesare măsuri suplimentare decât măsurile de implementare aplicate pentru Legea nr.12/2024 privind Fondul național al culturii.

Secretar de stat

Andrei CHISTOL

IEȘ. Vasile Secieru, consultant juridic
Tel. 068269785

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii

Participantul la avizare/expertizare		Conținutul obiecției/propunerilor (recomandărilor)	Argumentarea Ministerului Culturii
AVIZAREA I			
Ministerul Finanțelor (nr.07/1- 03/128/1685 din 30 octombrie 2024)	1.	La art. I (care modifică art.347 alin.(5¹) din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023). Derogarea propusă, prin introducerea unui alineat nou, nu poate fi acceptată din următoarele considerente: - norma vizată urmează a fi actualizată, ținând cont de modificările înaintate la Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, prin Legea cu privire la modificarea unor acte normative nr.203/2024, care va intra în vigoare la data de 30 ianuarie 2025; - defalcările din taxa de la investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție reprezintă venituri generale de stat care se transferă integral la bugetul de stat și, respectiv, nu pot avea destinație specială; - derogarea propusă la alin.(5), va avea impact direct asupra bugetului de stat prin neîncasarea completă a veniturilor, iar Nota de fundamentare la proiect nu conține costul estimativ al acestor pierderi (venituri ratate) și sursa de acoperire a acestora.	Se acceptă. Punctul 1 din proiect a fost exclus.
	1.2.	La art. II (care modifică Legea privind fondul național al culturii nr.12/2024). Scopul principal al Legii privind fondul național al culturii nr.12/2024 a fost crearea Fondului național al culturii (în continuare – Fond) pentru finanțarea proiectelor culturale și editoriale. Astfel, propunerile înaintate vor afecta direct sustenabilitatea bugetului pe termen mediu, întrucât acestea extind aria de aplicabilitate și de finanțare a proiectelor din contul Fondului, după cum urmează: - beneficiari ai proiectelor pot fi inclusiv persoanele fizice și juridice proprietari, administratori sau gestionari ai monumentelor sau bunurilor imobile;	Nu se acceptă. Propunerile înaintate nu afectează sustenabilitatea bugetului pe termen mediu întrucât, Fondul va fi format din alocații bugetare în limita mijloacelor disponibile. La fel, proiectul nu afectează principiul universalității bugetului, or, resursele care vor fi alocate Fondului național al culturii (ca parte componentă a bugetului public național) vor fi destinate finanțării tuturor cheltuielilor prevăzute în bugetul Fondului național al

	- finanțarea inclusiv a proiectelor de protejare și valorificare a monumentelor din mijloacele bugetului de stat. În acest sens, atenționăm că Fondul este instituit în cadrul bugetului de stat și gestionat ca parte componentă a bugetului de stat în baza regulilor stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, respectiv, prevederile proiectului încalcă principiul universalității bugetului reglementat de art.8 din Legea nr.181/2014, care stipulează că toate resursele și cheltuielile bugetare se includ în buget, fără stabilirea corelărilor/legăturilor între anumite tipuri de resurse și cheltuieli.	culturii, fără a fi stabilite anumite relații între resursele alocate în Fondul național al culturii și anumite tipuri de cheltuieli care vor fi finanțate din aceste resurse. Accentuăm că, tipurile exacte de cheltuieli care vor putea fi finanțate din Fondul național al culturii, vor fi prevăzute în Programele de susținere a domeniului culturii (inclusiv patrimoniului), prevăzute la art.6 alin.(2) din Legea nr.12/2024. Aceste programe urmează a fi aprobate prin Hotărâre de Guvern (art.9 alin.(2) din Legea nr.12/2024) și vor conține lista categoriilor de proiecte culturale care se vor finanța din Fondul național al culturii precum și criteriile de eligibilitate a beneficiarilor. Luând în considerare cele expuse supra, considerăm că proiectul de Lege nu afectează principiile bugetare prevăzute în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, în condițiile în care la art.5 alin.(2) și art.6 alin.(2) din Legea nr.12/2024 privind Fondul național al culturii se precizează că mijloacele bugetare ale Fondului național al culturii se aprobă prin Legea bugetului de stat anuală iar mijloacele Fondului se utilizează în limita resurselor aprobate pentru anul bugetar în curs.
1.3.	Totodată, subliniem că finanțarea din mijloacele Fondului a proiectelor de protejare și valorificare a monumentelor istorice sau de for public de importanță locală, care se află în proprietate publică locală, contravine prevederilor Legii privind ocrotirea monumentelor nr.1530/1993, și anume: - art.11 alin.(3), care stipulează că de competența consiliilor raionale, municipale, orașenești și comunale țin: întocmirea	Nu se acceptă. Finanțarea din mijloacele Fondului a proiectelor de protejare și valorificare a monumentelor istorice sau de for public de importanță locală, care se află în proprietate publică locală nu contravine prevederilor Legii nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor.

		Registrului monumentelor de importanță locală; întocmirea programelor privind ocrotirea, conservarea și restaurarea monumentelor de importanță locală, finanțarea acestor programe și acordarea de subvenții nerambursabile de la bugetele locale. Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea contribuie, în condițiile legii, la ocrotirea monumentelor incluse în Registrul monumentelor situate pe teritoriul administrat. - art.42, care stipulează că consiliile locale ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și de nivelul al doilea prevăd în bugetele anuale sumele necesare pentru lucrările de evidență, studiere, punere în valoare, salvare, protejare, conservare, și restaurare a monumentelor situate în teritoriale lor, în baza propunerilor Ministerului Culturii.	Fondul culturii va sprijini autoritățile publice locale, care nu pot asigura executarea art.11 alin.(3) și a art.42 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, din motivul lipsei resurselor financiare. Fondul va constitui o sursă suplimentară de susținere a proiectelor de valorificare a monumentelor de importanță națională, în limita resurselor bugetare aprobate.
	1.4.	Subsidiar, subliniem că propunerile de modificare înaintate la pct.5 subpct.2) lit. d) contravin prevederilor art.34 alin.(2⁵) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, care stipulează expres că amenziile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(2⁶)-(2⁹) și care, prin urmare, nu pot fi acceptate.	Nu se acceptă. Amenzile aplicate pentru nerespectarea prevederilor în domeniul protejării patrimoniului cultural, pentru distrugerea sau demolarea bunurilor de patrimoniu cultural sau pentru atentarea la valorile culturale se vor vărsa la bugetul de stat precum prevede art.34 alin.(2⁵) din Codul Contravențional. Ministerul Culturii va ține evidența amenzilor aplicate pentru contravențiile din domeniul protejării patrimoniului cultural, prin intermediul Agenției de Inspectare a Monumentelor, care potrivit art.423⁸ din Codul Contravențional nr.218/2008, constituie organ constatatator. Evidența amenzilor pentru infracțiuni se va ține în baza informațiilor recepționate de la Procuratura Generală. Ulterior, trimestrial, semestrial sau anual Ministerul Culturii va înainta propuneri de suplinire a Fondului Culturii (la etapa aprobării

			legii bugetului de stat sau la etapa rectificării bugetare) corespunzător sumei amenzilor încasate. Deci, urmează a fi asigurată o evidență separată a amenzilor încasate pentru nerespectarea prevederilor în domeniul protejării patrimoniului cultural, pentru distrugerea sau demolarea bunurilor de patrimoniu cultural sau pentru atentarea la valorile culturale în vederea estimării cuantumului mijloacelor bugetare care vor fi alocate în Fondul național al culturii prin Legea bugetului de stat anuală.
	1.5.	Cu referire la „defalcările investitorilor”, menționăm că, potrivit art.3 din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, prin investitor se subînțelege persoana fizică sau juridică, care finanțează și, după caz, realizează execuția unei construcții noi sau a unor intervenții în timp asupra construcției existente. Respectiv, calitatea de investitor este atribuită atât persoanelor juridice, cât și celor fizice. Astfel, nu este clar, cum va fi asigurată monitorizarea defalcărilor persoanelor fizice, întrucât aceștia nu au obligația de a ține o evidență documentară a volumului investițiilor efectuate în construcții/lucrări de construcții, inclusiv nu au obligația de calculare a acestora. Prin urmare, legiferarea propunerilor înaintate la pct.5 subpct.2-3 va crea dificultăți în partea ce ține de administrarea defalcărilor și asigurarea încasării acestora, inclusiv calculul penalităților.	Se acceptă. Prevederea privind „defalcările investitorilor” a fost exclusă din proiect.
	1.6.	La art. III (data intrării în vigoare). Ce ține de intrarea în vigoare a legii la data publicării în Monitorul Oficial, atenționăm că prevederile art.17 alin.(2) din Legea nr.181/2014, stipulează că pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. Concomitent, necesitatea privind intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării urmează a fi argumentată în Nota de fundamentare.	Nu se acceptă, Menționăm că intrarea în vigoare a proiectului de lege nu va implica imediat și alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat. Altfel spus, intrarea în vigoare a Legii nu va conduce la reducerea veniturilor și/ sau majorarea cheltuielilor bugetare (nu contravine

			art. 17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181/2014) Or, alocațiile bugetare suplimentare pentru Fondul culturii se vor dispune prin legea bugetului de stat anuală, conform procedurilor bugetare reglementate. Astfel, de la bugetul de stat se vor aloca resurse financiare, pe măsură ce în buget vor fi planificate venituri cu această destinație (exemplu donații pentru Fondul național al culturii, încasări de amenzi, reparare de prejudiciu) sau în caz de redistribuire a alocațiilor aprobate pentru domeniul culturii.
	1.7.	La Nota de fundamentare Potrivit autorului, pentru implementarea prezentului proiect vor fi necesare mijloace financiare suplimentare, în volum de circa 50,0 mil.lei, care nu sunt prevăzute în Cadrul bugetar pe termen mediu (2025-2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024. Astfel, din estimările prezentate în compartimentul 4 „Analiza impactului de reglementare” se constată necesitatea majorării cheltuielilor din bugetul de stat, care nu este reflectat ca impact negativ asupra bugetului de stat, altfel spus, nu sunt descrise eventualele riscuri ce țin de constrângerile bugetare și atenuarea acestora. Prin urmare, se atestă că impactul financiar nu a fost estimat în totalitate. Subsidiar, menționăm că compartimentul 4 nu corespunde reglementărilor în vigoare. În acest context, invocăm necesitatea efectuării analizei de reglementare în conformitate cu Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.574/2024, cu reflectarea și argumentarea sumei estimărilor impactului financiar în fișa financiară.	Se acceptă. Menționăm că în nota de fundamentare s-a argumentat suma de 50,0 milioane lei ca fiind o sumă preferențială cu care se dorește a suplini Fondul național al culturii pentru următorul an, însă suma exactă alocată de la bugetul de stat se va determina în funcție de disponibilitatea bugetului pentru domeniul culturii. Faptul că mijloacele financiare indicate în Nota de fundamentare nu sunt prevăzute în Cadrul bugetar pe termen mediu (2025-2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024, nu împiedică promovarea proiectului de lege, atâta timp cât implementarea Legii se va asigura în limita mijloacelor bugetare alocate (respectiv identificate pentru domeniul culturii). Deci, accentuăm că, cheltuielile din bugetul de stat nu vor fi majorate, întrucât suplinirea Fondului Culturii se va dispune în limita mijloacelor financiare alocate.

			Reiterăm că pentru Fondul național al culturii se vor aloca resurse financiare din contul redistribuirii acestora de la bugetele altor autorități/ instituții publice, dacă va fi identificat consens cu aceste autorități publice, sau din contul redistribuirii de la alte programe din mijloacele alocate Ministerului Culturii, fie din contul veniturilor suplimentare (ex. Donații și sponsorizări – precum donațiile persoanelor fizice și juridice în scopul susținerii Fondului culturii).
	1.8.	Concomitent, cu referire la exemplele de investiții pentru protejarea și valorificarea monumentelor, descrise la subpct. 4.2. din compartimentul 4, menționăm că posibilitatea de finanțare a acestor măsuri urmează a fi efectuată în corelare cu cadrul de resurse bugetare aprobate în acest sens, și nu prin crearea/extinderea unor fonduri.	Se acceptă. Posibilitatea de finanțare a programelor prevăzute la pct.4.2. din proiect va fi efectuată în corelare cu cadrul de resurse bugetare aprobate în acest sens. Aprobarea acestor resurse bugetare se va dispune prin Legea bugetului de stat anuală, conform procedurilor bugetare reglementate, în limita resurselor identificate în acest sens.
	1.9.	În același timp, atenționăm că, proiectele de investiții capitale pot fi incluse în legea bugetară anuală, doar după aprobarea acestora conform procedurilor stabilite în Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022.	Se acceptă. Proiectele de investiții capitale care urmează a fi incluse expres în legea bugetară anuală, se vor aproba în prealabil conform procedurilor stabilite în Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022. Proiectele de investiții capitale care nu urmează a fi incluse expres în legea bugetară anuală, și respectiv care vor fi finanțate din Fondul național al culturii, se vor supune procedurilor de aprobare prevăzute în Programele de finanțare, aprobate de Guvern,

			fapt ce nu contravine art.41 din Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscal.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr.21-5733 din 31 octombrie 2024)	2.1.	Cu referire la art. I din proiectul legii, evocăm faptul că potrivit prevederilor art. 5 alin. (3) din Codul Construcțiilor și Urbanismului nr.434/2023, „Organul central de specialitate este responsabil de elaborarea actelor normative pentru aplicarea unitară a prevederilor prezentului cod și de elaborarea normativelor tehnice în construcții”. Totodată, art. 346 alin. (3) din Codul prenotat stipulează că, „Sursele financiare necesare publicării edițiilor speciale ale normativelor tehnice în construcții sunt alocate din mijloacele pentru elaborarea normativelor tehnice în construcții, prevăzute la art. 347”. Complementar, precizăm că normativele în construcții care se elaborează din sursele prevăzute la art. 347 alin.(5) din Codul Construcțiilor și Urbanismului nr. 434/2023, includ și normele în construcții aplicabile monumentelor, iar Ministerul Culturii nu aprobă normative în acest sens. Astfel, excluderea contribuțiilor financiare ale investitorilor pentru intervențiile asupra monumentelor ar conduce la lipsa fondurilor pentru elaborarea normativelor în acest domeniu. În același timp, Ministerul Culturii nu dispune de fonduri pentru elaborarea documentelor normative tehnice în construcții și nu are competențe în acest sens, întrucât, potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii, mijloacele fondului sunt utilizate pentru finanțarea proiectelor culturale și editoriale, conform domeniilor de competență, unde nu se regăsește domeniul prenotat. Respectiv, prin prisma argumentelor expuse mai sus, obiectăm asupra completării art.347 din Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023 cu alin. (5¹).	Se acceptă. Punctul 1 din proiect a fost exclus.
	2.2.	Cu privire la art. II pct. 6 din proiectul legii, ce propune completarea art. 6 alin. (1) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii cu noi domenii de intervenție finanțabile din resursele acestui fond, precizim că intervențiile la monumente beneficiază, de asemenea, de finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală, conform Hotărârii Guvernului nr. 152/	Se acceptă. Menționăm că, proiectele finanțate din Fondul național al culturii nu vor constitui obiect de finanțare în cadrul programelor de finanțare din Fondul Național de Dezvoltare

		2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală (Măsura 2.4 din Programul Național „Satul European” (Anexa nr. 3) și Măsura 1.3 din Programele de dezvoltare regională (Anexa nr. 2)). Prin urmare, pentru a asigura complementaritatea și coerența între fonduri, pe de o parte și a evita duplicarea în planificarea utilizării mijloacelor fondurilor menționate, pe de altă parte, propunem completarea prezentului proiect cu reglementări care stipulează că proiectele finanțate din Fondul național al culturii nu vor constitui obiect de finanțare în cadrul programelor finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală, ci vor fi sinergice cu acestea.	Regională și Locală sau din alte Fonduri și invers. Pentru a beneficia de susținere financiară din Fondul național al culturii pentru programe de valorificare a monumentelor (restaurare) va fi stipulată condiția de a nu beneficia de susținere financiară din alte fonduri pentru același proiect. Pentru alte proiecte (chiar și la același obiectiv), considerăm că este rezonabilă susținerea acestora din 2 sau mai multe Fonduri. Spre exemplu elaborarea proiectului tehnic care prevede intervenții la un bun imobil cu statut de monument ar putea fi eligibilă finanțării prin Fondul național al culturii, pe când nemijlocit execuția lucrărilor de intervenție la monument (execuția lucrărilor de construcție conform proiectului tehnic deja elaborat) ar putea fi eligibilă pentru proiecte de finanțare din alte Fonduri, dacă Fondul național al culturii nu va finanța acest proiect de intervenție la monument. În acest fel se va asigura o sinergie între Fondul național al culturii și alte Fonduri de dezvoltare care finanțează proiecte similare, sau conexe.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	3.1.	Potrivit exigențelor tehnicii legislative statuate în art. 62 alin.(2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a actului normativ se indică expres actul normativ vizat, cu toate elementele de identificare necesare. În acest sens, la indicarea actului normativ expus la Art. II	Se acceptă.

(nr.03-3353 din 04 noiembrie 2023)		din proiect, după cuvintele „Legea nr. 12/2024” se va completa cu cuvintele „privind Fondul național al culturii”.	
	3.2.	Art. II, pct.5, subpct.3) din proiect prevede completarea art.5 din Legea nr.12/2024 cu alineatul (3 ³) care stabilește norme noi privind aplicarea penalităților pentru întârzierile în transferul contribuțiilor, fără a fi reglementate condițiile în care acestea se vor aplica și procedurile de calcul stabilite al penalităților.	Se acceptă. Punctul 5 subpunctul 3 a fost exclus din proiect.
	3.3.	Ținând cont de faptul că, normele propuse au un impact semnificativ asupra investitorilor și mediului de afaceri, iar Nota de fundamentare nu conține argumentare detaliată privind impunerea contribuției financiare de 0,5% pentru investitorii în construcții amplasate pe terenul monumentelor, consideram oportun inserarea unor prevederi certe și transparente referitor la modul de transfer, mecanismele de implementare și sancțiunile pentru neindeplinirea obligațiilor. La fel se impune completarea Notei de fundamentare cu explicații concludente și temeinice referitor la obligațiunea investitorilor de a participa la formarea mijloacelor financiare ale Fondului național al culturii.	Se acceptă. Punctul 5 subpunctul 3 a fost exclus din proiect. Respectiv decade necesitatea completării Notei de Fundamentare cu argumente suplimentare.

NOTIFICAREA

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr.21-6307 din 04 decembrie 2024)	4.1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr.03-3655 din 06 decembrie 2024)	5.1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.

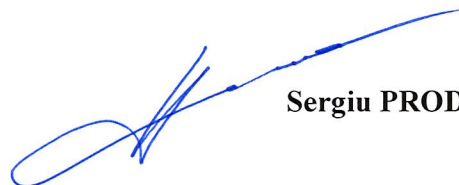
Ministerul Finanțelor (nr.07/1-17/147 din 12 decembrie 2024)	6.1.	În Sinteza obiecțiilor și propunerilor autorul a acceptat obiecțiile expuse în demersul nr.07/1-03/128/1685 din 30 octombrie 2024, însă cele mai importante aspecte nu au fost luate în considerare, după cum urmează: - propunerile de modificare înaintate la pct.5 subpct.1) (care modifică art.5 alin.(3) lit. d)-e)) contravine prevederilor art.34 alin.(2⁵) din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr.218/20108, care stipulează expres că amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(2⁶) - (2⁹). Prin urmare, modificările propuse nu sunt conforme cu legislația actuală și, în consecință, ar necesita o revizuire a Codului contravențional pentru a fi implementate.	Se acceptă. Amenzile au fost excluse din sursele de finanțare a Fondului.
	6.2.	Suplimentar, menționăm că argumentele autorului în Sinteza obiecțiilor și propunerilor sunt expuse greșit privind esența principiului universalității. Fondul național al culturii fiind instituit în cadrul bugetului de stat și gestionat ca parte componentă a bugetului de stat, în baza regulilor stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181/2014, fără a avea surse proprii de constituire, <i>urmează să respecte regulile și principiile normei vizate.</i>	Se acceptă. Fondul național al culturii fiind instituit în cadrul bugetului de stat, ca parte componentă a bugetului de stat, va fi gestionat în baza regulilor stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181/2014. Respectiv Fondul național al culturii se va forma din alocații bugetare.
	6.3.	Mijloacele financiare suplimentare, în volum de circa 50,0 mln. Lei, necesare pentru implementarea prezentului proiect nu sunt prevăzute atât în cadrul bugetar pe termen mediu pentru 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024, cât și în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr.358/2024, adoptat în prima lectură în ședința plenară a Parlamentului Republicii Moldova din 5 decembrie 2024. În acest sens, subliniem că potrivit art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs <i>nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.</i>	Se acceptă. Pentru implementarea proiectului de Lege nu sunt necesare mijloace financiare suplimentare de la bugetul de stat. Ministerului Culturii a inclus în proiectul Cadrlui bugetar pe termen mediu 2026-2028, propuneri de cheltuieli necesare pentru Fondul național al culturii.

		În concluzie, Ministerul Finanțelor reiterează poziția privind imposibilitatea susținerii proiectului înaintat.	
EXPERTIZARE			
Centrul Național Anticorupție (Raport nr.ELO25/10287 din 17 ianuarie 2025)	7.1.	Proiectul supus expertizei anticorupție lipsește atât pe pagina web a ministerului, cât și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md . Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, n-au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.10 alin.(1) și art.11 alin.(22) ale Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.	Se acceptă. Proiectul a fost plasat pe portalul guvernamental www.particip.gov.md la 28 ianuarie 2025.
	7.2.	Proiectul legii pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii a fost elaborat de către Ministerul Culturii, în scopul diversificării programelor care pot fi finanțate prin Fondul național al culturii precum și lărgirii cercului de subiecți care pot participa la concursurile de finanțare din contul acestui Fond. Proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă și respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional (proiectul n-a fost publicat pe pagina web a autorității). Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la asigurarea unei protecții și valorificarea eficientă a patrimoniului cultural al Republicii Moldova.	Se acceptă.
Ministerul Justiției (nr.04/1-781 din 23 ianuarie 2025)	8.1.	La pct. 3 sbp. 1), se va analiza și reformula modificarea propusă, or, în varianta expusă de către autor, prin substituirea cuvintelor „organizație de cultură” cu cuvântul „beneficiar”, expresia „beneficiarii să beneficieze” poate fi considerată pleonastică, deoarece ambele cuvinte exprimă aceeași idee legată de obținerea unui avantaj sau folos.	Se acceptă. Pct.3 sbp.1) va avea următorul cuărsins: „1) la noțiunea „echitate”, cuvintele „organizație de cultură să beneficieze de” se substituie cu cuvântul „beneficiar să aibă”;”.
	8.2.	La pct. 3 sbp. 3), cuvântul „cuvintele” expus în cazul doi se va substitui cu cuvântul „textul” deoarece, la modificarea unei structuri formate dintr-un cuvânt/cuvinte și cel puțin un semn grafic se va utiliza termenul „text” (observație valabilă și pentru pct. 5 sbp. 1))	Se acceptă.

	8.3.	La pct. 4 sbp. 3), cuvintele „se introduce” se vor substitui cu cuvintele „se completează cu”. Totodată, cu referire la completarea legii cu noțiunea „monumente”, se va analiza oportunitatea modificării în cauză deoarece, noțiunea dată este deja stabilită în art. 1 din <i>Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor</i>.	Se acceptă. Subpunctul 3 de la punctul 4 a fost exclusă din proiectul de Lege.
	8.4.	La pct. 5 sbp. 2) ce prevede completarea mijloacelor financiare ale Fondului național al culturii cu surse ce provin din amenzile aplicate pentru încălcarea legislației cu privire la patrimoniul cultural, patrimoniul arheologic sau monumentele de for public se vor reține următoarele. Potrivit art. 34 din <i>Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008</i>, amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de cod. Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(26)–(29) din norma citată. Astfel, modificarea în cauză poate fi reținută doar în măsura în care va fi prevăzută expres ca excepție în <i>Codul contravențional</i>. Totodată, ținând cont de principiul unității bugetului de stat, se va analiza în ce măsură modificarea în cauză este justificată în condițiile în care amenzile se virează la bugetul de stat, iar principalele mijloace financiare ale Fondului le constituie alocațiile aprobate anual prin legea bugetului de stat. În context, enumerarea cazurilor în care poate fi aplicată amenda nu acoperă reglementarea legală a tipurilor de contravenții pentru încălcarea legislației cu privire la patrimoniul cultural, patrimoniul arheologic sau monumentele de for public expres reglementate la art. 74 din <i>Codul contravențional</i>.	Se acceptă. Amenzile au fost excluse din sursele de finanțarea Fondului.
	8.5.	Subsecvent, se va analiza în ce măsură noțiunea „prejudiciu” poate fi utilizată în raport cu valorile și bunurile culturale, or, potrivit art. 19 alin. (2) din <i>Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002</i>, se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea	Se acceptă. S-a analizat. În articolul 46 și articolul 47 din <i>Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor</i> sunt reglemente cazurile când se prejudiciază un monument, precum și modalitatea de estimare a prejudiciului.

		bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).	Subliniem că normele de la articolele 46 și 47 au fost actualizate la 25 februarie 2022 prin Legea nr.12/2022.
Ministerul Finanțelor (07/1-03/4/72 din 21 ianuarie 2025)	9.1.	Ministerul Finanțelor, urmare examinării repetate a proiectului de lege <i>pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii</i> (număr unic 834/MC/2024), prezentat de Ministerul Culturii cu nr.05/2-07/20 din 9 ianuarie curent, informează despre <i>imposibilitatea susținerii acestuia</i> , întrucât obiecțiile expuse în demersul nr.07/1-17/147 din 12 decembrie 2024 (se anexează) <i>nu au fost luate în considerare.</i>	Se acceptă.

Ministru

Sergiu PRODAN